

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Ultima difficultas resolvitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

etiam ut quod immediatè, quod formæ corporeæ non convenit. Tum etiam quia (esto anima rationalis conjuncta corpori, tantum subsistat ut quo) est tamen, etiam ut materiæ conjuncta, independenti ab illa quoad esse; forma autem corporea, conjuncta materiæ, ab illa quoad esse dependet. Præterea, quod anima rationalis subsistat ut quod à corpore separata, ei convenit adæquate ab intrinseco, secus autem formæ corporeæ: Cum enim subsistentia ipsi conveniat solum ex suppositione conservationis in statu separationis, & talis conservatio non ab intrinseco, sed ab extrinseco solum, & præter illius exigentiam ei conveniat, etiam subsistere ut quod in statu separationis, non ab intrinseco, sed solum ab extrinseco, & præter illius exigentiam, ipsi competit; & ita semper subsistit discrimen à D. Thoma assignatum inter formam corpoream, & animam rationalem.

52. Dices secundò: Esto forma substantialis corporea, possit divinitus à materia separari, & sic separata subsistere, tamen in tali statu non potest subsistere per subsistentiam totalem, sed duntaxat partialem: At divina personalitas non potest supplere vices subsistentiæ partialis: Ergo nequit reddere subsistentem formam subsistentiæ corpoream à materia separaram. Minor patet, Deus enim non potest supplere vices partis, cum de ratione partis sit esse quid incompletum & imperfectum. Major etiam videtur manifesta, nam subsistentia consequens ad entitatem partialem, qualis est forma separata à materia, non potest esse totalis, sed duntaxat partialis.

53. Respondeo primò, negando Majorem: Sicut enim subsistentia quæ anima rationalis à corpore separata subsistit, quamvis sit subsistentia entitatis partialis, non est subsistentia partialis, quia ad hoc requireretur, quod posset cum alia subsistentia componere subsistentiam totalem: Ita subsistentia quæ subsisteret forma corporea à materia separata, quamvis esset subsistentia entitatis partialis, non esset tamen subsistentia partialis, quia non posset cum alia subsistentia componere subsistentiam totalem.

54. Secundò responderi potest, datà Majori, distinguendo Minorem: Divina personalitas non potest vices gerere subsistentiæ partialis, quantum ad rationem partis, concedo Minorem. Quoad rationem subsistentiæ, sine imperfectione partis, nego Minorem, & Consequentiam. Sicut enim Deus uniti potest animæ rationali à corpore separata, & de facto Verbum Divinum illi in triduo hypostaticè fuit unitum, & anima Christi fuit subsistens subsistentiæ Verbi, etsi (ut plures extra Scholam Divi Thomæ existimant) anima ratione sui subsistat subsistentiæ partiali. Ita quamvis subsistentia formæ corruptibilis, separata à materia, partialis sit, poterit hac subsistentiæ privari, & loco illius subsistentiæ Verbi subsistere; non ita ut subsistentia Verbi induat rationem subsistentiæ partialis, sed ita ut totum munus subsistentiæ obeat, sine imperfectione partialitatis.

§. III.

Ultima difficultas resolvitur.

Dico ultimò: Partes integrales, puta manus, caput, brachium, quandiu sunt inter se, & toti composito unitæ, non possunt assumi, nisi assumatur compositum; si tamen separantur à to-

to, possunt assumi, etiam illo non assumpto. Prima pars probatur: Hujusmodi partes subsistunt & existunt per subsistentiam & existentiam totius; quia ut demonstrant nostri Thomistæ in Philosophia, non dantur subsistentiæ & existentiæ partiales: Unde ut subsistentia & existentia divina suppleant vices subsistentiæ propriæ & connaturalis illarum partium, debent etiam supplere vices subsistentiæ & existentiæ totius compositi, subindeque illud assumere.

Confirmatur: Repugnat naturam aliquam propriam subsistentiæ terminatam, subsistere per divinam: At si pars integralis actu aliis partibus unita posset assumi ad divinam subsistentiam, toto composito non assumpto, posset simul subsistere propriam subsistentiæ & divinam: Ergo licet unita inassumptibilis est, non assumpto toto, & non assumptis aliis partibus ipsi conjunctis, Major proponitur ex probabiliori sententia, quam art. 4. stabilimus, Minor autem probatur. Pars existens in toto, non potest non subsistere subsistentiæ totius, ut constat ex dictis: Ergo si materiam toto (qualiter manet dum est aliis partibus unita) posset assumi ad divinam subsistentiam, simul subsisteret subsistentiæ propriæ, nempe subsistentiæ totius, & subsistentiæ divinæ. Ex quo

Inferes, formam substantialem, unitam materiæ, non posse assumi, nisi assumatur materia, & totum compositum: Quia forma ut unita materiæ, non subsistit, nec existit, nisi per subsistentiam & existentiam totius, quæ primario communicatur formæ, & mediante formâ ipsi materiæ.

Secunda verò pars, quæ asserit partes integrantes, ut à suo subjecto dividas, posse uniti cum subsistentia divina, & per illam existere, etiam non assumpto toto composito, manifesta est: nam istæ partes separatae subsistunt subsistentiæ propriæ, realiter à subsistentia totius distinctæ quæ per divisionem & separationem acquirunt subsistentiam & existentiam propriam, distinctam ab ea quam habebant, cum erant unitæ toti composito: Sed quod gaudet subsistentiæ propriæ, potest immediatè à Deo assumi, & subsistere per subsistentiam divinam, in qua eminenter talis subsistentia continetur: Ergo partes integrantes separatae à toto, possunt assumi, etiam illo non assumpto. Idem dicendum est de partibus homogeneis, ab invicem separatis: v. g. duæ medietates quæ, ab invicem separatae, possunt uniti cum Deo & illius subsistentiæ subsistere; quia ab invicem separatae induunt rationem totius ejusdem rationis cum illo quod componebant, & subsistunt subsistentiæ propriæ, eminenterque in divina subsistentia contentæ.

Contra primam partem hujus conclusionis Suarez, Granadus, & alii Recentiores obijciunt: Id quod subsistit per subsistentiam propriam creatam, potest subsistere per divinam subsistentiam: Sed partes sive essentielles sive integrales actus componentes totum, subsistunt per proprias & partiales subsistentias: Ergo potest una seorsum ab alia subsistere subsistentiæ divinæ, subindeque una pars actu aliis partibus unita, assumi ad divinam subsistentiam, aliis partibus non assumptis. Major patet ex dictis, Minor verò sic ostenditur. Subsistentia consequitur entitatem, & illi proportionatur: Sed entitas cujusvisque totius est composita ex partialibus entitatibus: Ergo divinus subsistentia debet esse composita ex partialibus subsistentiis, & consequenter partes actu ro-

rum componentes subsistentis distinctis.

Confirmatur primò: Subsistentia totius integralis est extensa & divisibilis, non minus quam ipsam totam: Sed omne extensum & divisibile, est compositum ex partibus: Ergo subsistentia est composita ex partibus, & totius integralis composita est ex partibus, & consequenter constat partialibus subsistentiis quibus ejus partes subsistunt.

Confirmatur secundò: Modus materialis indivisibilis plura & distincta subiecta modificare nequit: Sed subsistentia totius integralis est modus materialis, & actuat plura subiecta, scilicet partes ex quibus componitur: Ergo nequit esse indivisibilis, sed necessario divisibilis est, subindeque pluribus partialibus subsistentiis constat.

Ad objectionem respondeo, concessa Majori, negando Minorem, & ad illius probationem distinguo secundum partem Majoris: Subsistentia consequntur entitatem, & illi proportionatur, proportionem habitudinis, concedo Majorem. Proportionem omnimodam convenientiam, nego Majorem, & concessa Minori, nego Consequentiam. Nam licet subsistentia proportionari debeat cum entitate totius ad quam necessario sequitur, proportionem habitudinis per modum terminum, cum natura terminabili, non debet tamen in omnibus convenire cum illa; ac proinde ex tali proportionem non sequitur quod si entitas est composita ex pluribus entitatibus, etiam subsistentia debeat esse composita ex partialibus subsistentiis, quia subsistentia talis compositio repugnat, sicut & existentia. Unde

Ad primam confirmationem nego Majorem, ut enim subsistentia esset divisibilis & extensa, deberet partibus immediate, sed toti, & ratione illius partibus; & ideo non est extensa & divisibilis, sed inextensa & indivisibilis. Ex quo patet responsio ad alteram confirmationem, Major enim distinguenda est: Modus materialis indivisibilis plura & distincta subiecta modificare nequit, immediate, & ratione sui, concedo Majorem. Mediate, & ratione alterius, nego Majorem, & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam; nam subsistentia non actuat immediate partes componentes totum, sed immediate actuat totum, & illo mediante partes: Sic autem actum indivisibilem plura actuare subiecta non repugnat, ut constat in existentia, quæ indivisibilis est, & tamen actuat materiam & formam, quia non ad illas immediate, sed mediate comparatur, scilicet mediante toto, cui primò & immediate convenit.

ARTICULUS III.

An accidentia immediate à Deo assumptibilia sint?

Certum est apud omnes, accidentia, mediantem substantiam cui inhaerent, posse à Deo assumi, si nimirum substantia illa quæ est eorum subiectum assumatur; unde de facto intellectus & voluntas aliæque proprietates hominis, ac cetera accidentia communia, mediâ humanitate, Verbo Divino unita sunt. Difficultas ergo solum est de immediata illorum assumptione, de qua variæ sunt sententiæ: Multi enim ex Recentioribus negant illam esse possibilem, ita Suarez,

A Vazquez, Granadus, & Lorca. Alii verò, ut Medina, Nazarius, & Valentia, docent posse accidens assumi à Deo ad subsistendum per divinam subsistentiam. Tertia sententia, quæ inter has duas extremas media est, asserit nullum accidens posse assumi ad subsistendum divinâ subsistentiâ, bene tamen ad existendum increatâ Dei existentia. Hanc tenent Cabrera, Alvarez, Joannes à S. Thoma, Cipillus, & alii recentiores Thomistæ.

§. I.

Statuitur prima conclusio.

B Deo primò: Nullum accidens est immediate assumptibile ad personalitatem, seu subsistentiam divinam.

Hanc conclusionem, impugnatis aliis rationibus, probat Vazquez hoc discursu: Non est cum fundamento astruibilis alius modus unionis immediata cum Deo, præter illum quem ex mysterio Incarnationis colligimus: Sed immediata unio accidentis cum divina subsistentia, ex mysterio Incarnationis colligi nequit; cum unio cum divina subsistentia quam in hoc mysterio habemus, sit naturæ substantialis & ex se per se subsistentis, seu nata per se subsistere: Ergo accidens posse immediate assumi & elevari ad divinam subsistentiam & personalitatem, sine fundamento asseritur.

Simili discursu utitur Granado, probatque conclusionem istam, ex eo quod à Sanctis Patribus qui de mysterio Incarnationis tam copiose disputaverunt, non fit mentio de alio genere unionis, quam de illo quo natura substantialis unitur cum subsistentia divina; subindeque possibilitas unionis naturæ accidentalis cum divina subsistentia, absque fundamento astruitur.

Sed hoc argumentum non urget, potestque enervari instantia desumpta ex communi Theologorum sententia, quam illi Authores præstentur, asserente posse irrationalem naturam immediate uniri divinæ subsistentiæ: Etenim ex mysterio Incarnationis solum habetur unio substantialis naturæ rationalis cum Deo, in unitatem personæ, & tamen, hoc non obstante, cum fundamento astruitur possibilis unio naturæ irrationalis cum Deo in unitatem non personæ, sed suppositi: Ergo ex eo quod unio quæ ex mysterio Incarnationis habetur, solum sit naturæ substantialis potentis ex se per se existere, perperam infertur alium unionis modum esse impossibilem, & sine fundamento inventum.

Alii ex Recentioribus ad nostram conclusionem asserendam moventur ex eo quod inter naturas communi subsistentia terminatas, necessario intercedit communicatio idiomatum, ita ut ipsæ naturæ, & quæ illis propria sunt, adinvicem prædicentur in concreto: Unde istæ propositiones sunt veræ, *Deus est homo: Homo est Deus*: Sed natura accidentalis, neque in abstracto, neque in concreto potest prædicari de Deo; hæc enim propositio, *Deus est albedo*, & ista, *Deus est albus*, verificari nequeunt: Ergo natura accidentalis non potest cum natura divina in eadem subsistentia conjungi, ac proinde non potest immediate uniri subsistentiæ divinæ, nec per eam terminari.

Sed nec etiam hæc ratio urget, potest enim infringi exemplo animæ rationalis, quæ in tri-